

บทบาทของแม่ชีวัดสร้อยทองที่มีต่อสังคมภายนอกชุมชน

ด้วยเหตุที่แม่ชีที่สำนักวิปัสณากรรมฐาน วัดสร้อยทอง ได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกของสถาบันแม่ชีไทย ดังนั้นการเข้าร่วมกิจกรรมหรือการเข้าไปมีบทบาทในสังคมส่วนใหญ่ก็เป็นการทำไปในนามของสถาบันแม่ชีไทย ฉะนั้นในการศึกษาถึงกิจกรรมที่แม่ชีวัดสร้อยทองมีต่อสังคมก็คือการศึกษาถึงกิจกรรมของสถาบันแม่ชีไทยนั่นเอง ซึ่งกิจกรรมที่สำคัญ ๆ ของสถาบันแม่ชีไทยที่แม่ชีสมาชิกจะเข้าไปมีส่วนร่วมในชุมชนต่าง ๆ พอจะแยกแยะได้ดังนี้

โครงการอบรมเยาวชนภาคฤดูร้อน

โครงการนี้เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๒ เป็นโครงการที่สถาบันแม่ชีไทยร่วมกับคณะพระนิสิตจากมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาลัยออกไปช่วยอบรมจิตใจแก่ประชาชนในชนบทต่าง ๆ ในช่วงฤดูร้อน คือหลังการเก็บเกี่ยวแล้ว ซึ่งจะเป็นช่วงเดือนมีนาคม เมษายน และพฤษภาคม โครงการนี้ริเริ่มโดยทางมหาวิทยาลัยได้เชิญชวนให้ทางสถาบันแม่ชีไทยส่งแม่ชีเข้าร่วมโครงการ โดยมีวัตถุประสงค์ก็เพื่อที่จะช่วยในการเผยแพร่ศาสนาในหมู่เยาวชนในชนบทที่ห่างไกล และเป็นการหัดให้เยาวชนใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ซึ่งผู้เข้าอบรมในโครงการนี้จะประกอบไปด้วย สามเณรที่พากันมาในช่วงฤดูร้อนนั้น ๆ เยาวชนชายหญิง ธรรมจารินี (สตรีผู้มุ่งข่าวห่มขาว) ธรรมจารี (บุรุษมุ่งข่าวห่มขาว) ในการออกโครงการแต่ละโครงการจะมีแม่ชีร่วมไปด้วยตั้งแต่ ๓ ท่านขึ้นไป

วิชาที่แม่ชีได้ทำการสอนหรืออบรมแก่เยาวชนในภาคฤดูร้อน จะประกอบไปด้วย

- ๑) วิชาเย็บปักถักร้อย และการฝีมืออื่น ๆ ที่ลงทุนน้อย
- ๒) วิชาการทำดอกไม้แบบง่าย ๆ ลงทุนน้อย
- ๓) วิชาการทำอาหารคาว หวาน ที่ลงทุนน้อย
- ๔) วิชามารยาทและวัฒนธรรมไทย ศาสนพิธีต่าง ๆ และกิริยาปฏิบัติ
- ๕) วิชาเบ็ดเตล็ด เบ็ดเตล็ดธรรมและคติธรรม

๖) วิชาการกรรมฐานเบื้องต้นที่ทำให้จิตใจสงบ

แต่ละวิชาแม่ชีก็จะมีวิธีการสอนดังนี้ วิชาที่เกี่ยวกับการเย็บปักถักร้อย ทางโครงการจะมีวัสดุและเครื่องมือเครื่องใช้ เช่น ผ้าสอด ไหมสอด เข็มสอด กรรไกร ไหมพรม เข็มถัก แม่ชีจะแบ่งวัสดุ เครื่องมือ เครื่องใช้แก่เด็กที่มาอบรมและทำตัวอย่างให้ดู ส่วนการทำดอกไม้ก็เช่นกัน จะมีการประดิษฐ์ทั้งดอกไม้แห้งและดอกไม้สด ส่วนการทำอาหารจะมีการจัดแบ่งเป็นกลุ่ม เป็นชั้น ผู้ที่มาอบรมจะตกลงกันว่าจะทำอะไรแล้วจะเฉลี่ยเงินกันซื้อวัตถุดิบ เมื่อทำแล้วก็แบ่งกัน สำหรับวิชามารยาทและวัฒนธรรมไทยก็มีการฝึกให้รู้จักการกราบไหว้ การยืนต้อนรับและการส่งของการนั่งการยืนต่อหน้าผู้ใหญ่ การพูดจากับผู้ใหญ่ ตลอดจนการแสดงความเคารพอื่น ๆ ด้านศาสนพิธีก็มีการฝึกให้รู้จักการกราบแบบ เบญจางคประดิษฐ์ ถวายอาราธนาศีล อาราธนาธรรม ศีลห้า ด้านคิปปิปฏิบัติ ก็สอนเกี่ยวกับบอายนมุข ๔ มิตรแท้ ๔ สังคหวัตถุ ๔ หิต ๖ ฯลฯ ด้านกรรมฐาน ให้รู้จักพิจารณากายและจิตของตนเอง และรู้จักควบคุมจิตใจของตนเอง ช่วงระยะเวลา ๘.๐๐-๑๐.๐๐ น. และเวลา ๑๓.๐๐-๑๕.๐๐ น. เป็นเวลาของพระภิกษุที่สอนวิชาต่าง ๆ แก่เยาวชน โดยทั่ว ๆ ไปจะเป็นวิชาเลขคณิต ภาษาอังกฤษ ภูมิศาสตร์ประวัติศาสตร์ ส่วนช่วงเวลาที่เหลือก็เป็นเวลาสำหรับแม่ชีที่จะช่วยทำการสอนอบรมในวิชาต่าง ๆ ดังกล่าวมาแล้วแก่เยาวชนเหล่านั้น นอกจากนี้แล้วในเวลากลางคืน บางครั้งก็ยังมีเยาวชนเหล่านี้มาขอให้แม่ชีสอนให้แก่ตนเองอีก ส่วนใหญ่ก็จะเป็นเรื่องการทำงานฝีมือต่าง ๆ

สำหรับแม่ชีที่จะไปเป็นวิทยากรร่วมในโครงการนี้จะต้องผ่านการฝึกอบรมก่อน จึงจะได้รับการคัดเลือกให้เป็นตัวแทนของสถาบันแม่ชีไปร่วมในโครงการดังกล่าว เนื่องจากบางครั้งการสอนของแม่ชีไปเข้าซ้อนกับพระภิกษุ และเวลาที่จะให้แก่แม่ชีในการที่จะช่วยฝึกอบรมแก่เยาวชนมีน้อย ทางสถาบันแม่ชีจึงได้เริ่มพิจารณาถึงผลประโยชน์ในการออกร่วมโครงการนี้ว่าให้ผลคุ้มค่าเพียงไร แต่อย่างไรก็ตามการเข้าร่วมโครงการนี้ของแม่ชียังไม่ได้ล้มเลิกไปเลยทีเดียว

โครงการพัฒนาชนบท

เป็นโครงการที่สภาสังคมสงเคราะห์ร่วมกับแม่ชีในการออกช่วยพัฒนาชนบท โดยทางเจ้าหน้าที่บ้านเมือง เช่น นายอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านหรือเจ้าอาวาสวัดใดวัดหนึ่ง ได้ทำเรื่องขอมายังสถาบันแม่ชีไทยในการส่งแม่ชีออกไปช่วยอบรมสั่งสอนแก่เยาวสตรีในชนบทนั้น ๆ ส่วนใหญ่ก็เป็นงานการอบรมด้านศิลปะแก่เยาวสตรี โครงการนี้ได้เริ่มทำกันมานาน คือ เริ่มตั้งแต่

ปี พ.ศ. ๒๕๑๕ การสอนและอบรมก็จะมี การสอนเคหศิลป์ คือการทำดอกไม้ประดิษฐ์ การเย็บปักถักร้อยต่าง ๆ ประกอบไปกับการสอนทางศาสนา เช่น การสวดมนต์ การนั่งสมาธิ และการให้ความรู้ทางด้านศาสนาอีกด้วย ระยะเวลาของการดำเนินงานตามโครงการมักจะเป็นช่วงฤดูร้อน เช่นเดียวกับโครงการอบรมเยาวชนภาคฤดูร้อน โครงการนี้แม่ชีจะมีโอกาสแสดงบทบาทมาก และระยะเวลาก็นานพอสมควร แม้ว่าวิทยาการที่เข้าร่วมในโครงการจะมีหลายฝ่ายนับแต่เจ้าหน้าที่ทางบ้านเมือง เจ้าหน้าที่กระทรวงสาธารณสุข เช่น อนามัย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นต้น ตลอดจนเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองและฝ่ายอื่น ๆ รวมทั้งพระภิกษุในวัด แต่สำหรับแม่ชีแล้วต่างคิดว่าโครงการนี้แม่ชีได้เป็นผู้ที่มีส่วนอย่างมากในโครงการ เพราะนอกจากการสั่งสอนอบรมดังกล่าวแล้ว แม่ชียังมีส่วนในการแนะนำชักจูงให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมพัฒนาชนบทหรือบ้านเกิดเมืองนอนของตน ดังเช่น การพัฒนาหมู่บ้าน การทำถนนเข้าหมู่บ้าน ถนนซอยต่าง ๆ และโครงการนี้ก็ถือว่าได้ผลมาก ได้มีการส่งแม่ชีออกไปตามจุดต่าง ๆ ที่ได้มีผู้ติดต่อมาในปีหนึ่ง ๆ ก็หลายจุดด้วยกัน ฉะนั้นก่อนที่จะถึงช่วงฤดูร้อน คือช่วงเดือนมกราคม-กุมภาพันธ์ ทางสถาบันแม่ชีไทยก็จะจัดให้มีการอบรมแม่ชีที่สนใจจะเข้าร่วมโครงการดังกล่าว การอบรมก็จะมีทั้งการอบรมด้านเคหศิลป์ ด้านธรรมะต่าง ๆ แม่ชีที่ผ่านการอบรมเท่านั้นจึงจะได้รับการคัดเลือกให้เป็นตัวแทนไปในโครงการดังกล่าวนี้ ซึ่งแต่ละจุดก็จะมีแม่ชีประมาณ ๒-๓ ท่าน หรือมากกว่านี้ สำหรับค่าใช้จ่ายของแม่ชีแต่ละท่านทางสถาบันแม่ชีไทยจะเป็นผู้ออกให้ ส่วนค่าใช้จ่ายในเรื่องวัสดุอุปกรณ์ในการที่จะใช้ประกอบการสอนทางสภาสังคัมสังเคราะห์ก็จะออกให้ร่วมกับชาวบ้าน เมื่อทำได้ก็นำไปจำหน่ายเพื่อนำเงินมาใช้จ่ายเป็นทุนหมุนเวียน

ซึ่งทั้งสองโครงการนี้ นอกจากเยาวชนชายหญิงที่สนใจมาเข้ารับการอบรมโดยเฉพาะด้านเคหศิลป์แล้ว สตรีผู้เป็นแม่บ้านบางคนก็มีความสนใจในงานนี้ด้วย จะหาเวลามาศึกษากับแม่ชีและบางครั้งก็สามารถทำออกจำหน่ายเป็นรายได้พิเศษในครอบครัวอีกด้วย

โครงการศูนย์สภาภชาชาติไทย เขาล้าน จังหวัดตราด

ในการศึกษาครั้งนี้จะมุ่งไปที่การศึกษาถึงกิจกรรมหรือบทบาทของแม่ชีที่ศูนย์สภาภชาชาติไทยหรือที่เรียกกันทั่ว ๆ ไปว่าศูนย์เขมรอพยพ เขาล้าน จังหวัดตราด นี้เป็นสิ่งสำคัญ เหตุที่มุ่งศึกษาเฉพาะโครงการนี้เนื่องจากว่าเป็นโครงการที่แม่ชีจากสถาบันแม่ชีไทยได้เข้าไปร่วมกิจกรรมในโครงการนี้ตลอดปีแตกต่างจากสองโครงการแรกที่แม่ชีจะเข้าไปมีบทบาท เฉพาะในช่วงระยะเวลาหนึ่งเท่านั้น จึงทำให้สะดวกต่อการที่จะเข้าไปสังเกตการณ์และศึกษาหาข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทหรือ

กิจกรรมของแม่ซีที่มีต่อโครงการนี้ ก่อนอื่นจึงควรอย่างยิ่งที่จะต้องทราบถึงประวัติความเป็นมาของโครงการนี้เสียก่อน

ศูนย์เขมรอพยพ เขาล้าน จังหวัดตราดได้ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๒ ด้วยเหตุผลที่ว่า ได้มีชาวเขมรได้พากันอพยพลี้ภัยข้ามแดนเข้ามาในไทย ซึ่งเป็นประเทศที่มีอาณาเขตติดต่อกับเป็นแนวยาวตั้งแต่จังหวัดสุรินทร์ ศรีสะเกษ บุรีรัมย์ ปราจีนบุรี จันทบุรี และ ตราด ซึ่งจากบัญชีเมื่อเดือน เมษายน ๒๕๒๓ ปรากฏว่ามีจำนวนถึงสองแสนคน แต่เฉพาะที่จังหวัดตราดมีถึงเก้าหมื่นคน ในบรรดาผู้อพยพเหล่านี้จะมีทั้งทหาร พลเรือน สวามิภักดิ์แม่หม้าย หญิงมีครรภ์ตลอดจนเด็กกำพร้าที่มีสภาพไม่อาจเดินทางต่อไปยังที่ใดได้ ดังนั้น นายวีระ อินทประเสริฐ กำนันตำบลไม้รูด จึงได้ยกที่ดินที่เขาหล้านซึ่งอยู่ติดกับทะเลและถนน มีอาณาบริเวณประมาณ ๔๐๐ ไร่ ให้ชาวเขมรไปรวมกลุ่มกันอยู่ ณ ที่นี้ แต่ปัญหาที่ติดตามมาคือข้าวปลาอาหารและเวชภัณฑ์ซึ่งเหนือกว่าแรงที่ชาวเมืองตราดจะบริจาคให้ได้ ทางจังหวัดตราดจึงต้องขอความช่วยเหลือไปยังสภากาชาดไทย และทางสมเด็จพระบรมราชินีนาถ องค์สภานายิกา สภากาชาดไทย ได้ทรงเล็งเห็นความทุกข์ร้อนของเพื่อนมนุษย์จึงทรงพิจารณาพระราชทานความช่วยเหลือจัดตั้งศูนย์บรรเทาทุกข์ถาวรของสภากาชาดไทยขึ้น ดังนั้นศูนย์สภากาชาดไทย เขาล้าน จังหวัดตราด ก็ได้เปิดฐานปฏิบัติการเพื่อมนุษยธรรมขึ้น โดยห่างจากตัวจังหวัดตราด ๕๕ กิโลเมตร และห่างจากเชิงเขาบรรทัดซึ่งกั้นพรมแดนระหว่างไทยกับเขมรเพียง ๕๐๐ เมตรเท่านั้น ในปัจจุบันได้มีการสกัดกั้นมิให้ผู้หลบหนีเข้าเมืองล่องลำเข้ามาในแดนไทย ทั้งวางมาตรการให้เขาเหล่านั้นอยู่ในอาณาเขตจำกัด ผู้อพยพบางคนก็เดินทางกลับกัมพูชา บางคนก็ได้รับอนุญาตให้เดินทางต่อไปประเทศที่สามหรือย้ายไปที่ศูนย์อื่น (เอกสารแนะนำศูนย์สภากาชาดไทย เขาล้าน จังหวัดตราด) สำหรับผู้ที่ยังเหลืออยู่ปัจจุบันมีประมาณ ๓๗๕ คน ในจำนวนนี้เป็นเด็กกำพร้าเสียเกือบครึ่งหนึ่ง ปกติสมาชิกของศูนย์ทุกคนจะต้องอยู่ภายในพื้นที่ที่กำหนด บริเวณศูนย์แบ่งออกเป็น ๒ ตอน ตอนนี้อยู่ใกล้ทะเลประกอบด้วยที่พักอาศัยของผู้ลี้ภัยทำด้วยไม้ไผ่ หลังคามุงแฝก ตั้งเรียงรายอยู่ประมาณ ๓๐ ครอบครัวส่วนหนึ่ง และส่วนหนึ่งเป็นที่อยู่ของเด็กกำพร้า นอกจากนี้ก็มีโรงอาหารสำหรับเด็กกำพร้า ศูนย์ปฏิบัติการของแพทย์ โรงเรียนด้านนอกของศูนย์อยู่ใกล้ถนนและเชิงเขาประกอบด้วย ศาลาอำนวยการ ห้องพักอาสาสมัคร เรือนพักของผู้ป่วย ศาลารับรอง พระตำหนักที่ประทับ บ้านพักแรมของพระราชอาคันตุกะ และศาลาที่ใช้เป็นสถานที่ฝึกอบรมช่างต่าง ๆ

ศูนย์เขมรอพยพแห่งนี้ได้รับทุนช่วยเหลือจากแคทอลิกถึงประมาณ ๘๐ เปอร์เซ็นต์ของค่าใช้จ่ายทั้งหมดภายในศูนย์ นับแต่อาคารสถานที่ต่าง ๆ การส่งเจ้าหน้าที่คือแม่ชีทางคริสต์ศาสนาเข้ามาช่วยสอนหนังสือและแจกข้าวของเครื่องใช้ในโอกาสต่าง ๆ รวมทั้งอาหารที่จะแจกให้แก่สมาชิกสัปดาห์ละ ๒ วัน คือในวันพฤหัสบดีและวันเสาร์ ถึงแม้ว่าสมาชิกภายในศูนย์จะได้รับของใช้อาหารการกินก็ตาม แต่ทางเจ้าหน้าที่ก็ได้พยายามชักจูง ผูกอบรมให้สมาชิกมีกิจกรรมที่จะทำให้สมาชิกรู้จักช่วยเหลือตนเองหรือมีอาชีพติดตัวยามที่กลับไปบ้าน เมืองของตนหรือโยกย้ายไปประเทศที่สามหรือศูนย์อื่น ๆ กิจกรรมภายในศูนย์มีหลายประเภท เช่น การเลี้ยงไก่จะมีเจ้าหน้าที่เกษตรคอยให้คำแนะนำ การทำสวนครัว แต่เนื่องจากสภาพดินไม่อำนวยต่อการทำสวนครัวเท่าไรนักงานนี้จึงไม่ค่อยได้ผล กิจกรรมที่ได้ผลและนำรายได้มาสู่ผู้อพยพมากที่สุดก็คือ การจักสานไม้ไผ่หวาย นอกจากนี้ก็ยังมี การประดิษฐ์ดอกไม้ ทอผ้า ตัดเย็บเสื้อผ้า ซึ่งงานฝีมือเหล่านี้จะมีครูมาทำการฝึกสอนให้ การอบรมและบริการพัฒนาดังกล่าวก็เพื่อให้ผู้อพยพสักขีมีความรู้ความสามารถนำวิชาต่าง ๆ ไปประกอบอาชีพช่วยเหลือตนเองและครอบครัวได้ต่อไปข้างหน้า สำหรับผู้มีรายได้จากศิลปหัตถกรรม เจ้าหน้าที่ของศูนย์จะได้จัดทำบัญชีไว้ในลักษณะของสภกรณ์ แต่ไม่จ่ายให้เป็นเงิน แต่จะจ่ายเป็นสิ่งของตามความจำเป็นและความเหมาะสม

เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานในศูนย์แห่งนี้จะประกอบไปด้วย ผู้แทนพระองค์พิเศษ เลขาศูนย์ ครูศิลปะชีพ เจ้าหน้าที่ล้าง เจ้าหน้าที่ไฟฟ้า ประปา ชลประทาน เจ้าหน้าที่ประกอบอาหาร แพทย์พยาบาล บุรุษพยาบาล แม่ชีทางคริสต์ศาสนา และแม่ชีไทย สำหรับแม่ชีไทยนี้ทางศูนย์สภาภาษาชาติไทยได้ติดต่อผ่านมาทางสมเด็จพระญาณสังวร ให้แม่ชีได้เข้าไปมีส่วนร่วมงานในศูนย์แห่งนี้ ดังนั้นทางสถาบันแม่ชีไทยจึงได้จัดส่งแม่ชีซึ่งจะต้องผ่านการอบรมด้านการปฐมพยาบาล ดูแลคนไข้มาแล้วไปปฏิบัติงานโดยจะสลับเปลี่ยนผลัดเวรกันไป แต่เดิมแม่ชีที่เดินทางไปปฏิบัติงานที่ศูนย์นี้จะมีชุดละ ๗ ท่าน ชุดหนึ่งใช้เวลา ๑๐ วัน แต่ปัจจุบันจะเป็นชุดละ ๓ ท่าน ใช้เวลาชุดละ ๒๐ วัน กิจกรรมของแม่ชีในระยะแรกๆที่ไปปฏิบัติงานจะเป็นงานด้านช่วยปฐมพยาบาล ดูแลผู้อพยพที่เจ็บไข้ได้ป่วย ช่วยดูแลแนะนำผู้อพยพในเรื่องความสะอาดของสถานที่พัก ตลอดจนการให้กำลังใจหรือให้สิ่งยึดเหนี่ยวทางจิตใจแก่ผู้อพยพ ซึ่งงานด้านนี้แม่ชีทำได้ผลมากจนกระทั่งมีผู้อพยพบางคนถึงกับขอบวช แต่ทางศูนย์ยังไม่อนุญาต

บทบาทหรือกิจกรรมของแม่ชีภายในศูนย์ในปัจจุบันนี้ งานส่วนใหญ่ของแม่ชีจะเน้นหนักไปยังเด็กกำพร้าเป็นหลัก นับแต่การเอาใจใส่ดูแล เรื่องสุขภาพอนามัยของเด็กเหล่านี้ การสอน

และการอบรมให้เด็กรู้จักทำความสะอาดร่างกาย การรักษาความสะอาดบริเวณที่พักอาศัย บริเวณทางเดิน ห้องน้ำ ห้องรับประทานอาหาร สอนและอบรมศีลธรรม การสวดมนต์ การกราบ ไหว้ และการทำความสะอาด เคารพผู้ใหญ่ ซึ่งกิจวัตรประจำวันของแม่ซีที่ออกปฏิบัติงานในวันธรรมดาก็ จะคอยดูแลเด็กในการรับประทานอาหาร สอนอบรมเรื่องมารยาทในการรับประทานอาหาร หลังจากนั้น เด็ก ๆ จะเข้าเรียนถ้าเด็กคนไหนไม่สบายไม่ได้เข้าเรียนแม่ซีจะเป็นผู้คอยดูแลหรือพาไปหาแพทย์พยาบาล ช่วงเย็นหลังเลิกเรียนเด็ก ๆ รับประทานอาหารเรียบร้อยแล้วจะพากันไปนั่ง สวดมนต์โดยมีแม่ซี เป็นผู้สอนหลังจากสวดมนต์ก็มีการนั่งสมาธิหลังจากนั้นก็จะมีการเล่น และ ปล่อยให้เล่นเป็นอิสระ ในวันหยุดคือวันอาทิตย์เด็ก ๆ ไม่ต้องเรียนหนังสือ แม่ซีก็จะชักชวนให้ เด็ก ๆ ทำความสะอาดที่พัก ห้องน้ำตลอดจนทำความสะอาดร่างกายตนเอง บางครั้งก็มีการสอน อบรมศีลธรรม มารยาทต่าง ๆ นับแต่การกราบพระ หรือการทำ ความเคารพบุคคลต่าง ๆ ที่ศูนย์ แห่งนี้เด็ก ๆ จะได้เล่าเรียนทั้งภาษาเขมร ภาษาอังกฤษ และภาษาไทย ด้านภาษาไทยมีการสอน วิชาเลขคณิต ภูมิศาสตร์ประวัติศาสตร์ ทั้งภาษาไทยและภาษาเขมรจะมีครูไทยเป็นผู้สอน ส่วนภาษา ภาษาอังกฤษ นั้นจะมีแม่ซีทางคริสต์ศาสนาเป็นผู้สอน โดยจะให้ความสำคัญแก่วิชาทางภาษาเขมร เป็น อันดับแรก รองลงมาก็เป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ซึ่งบางครั้งทางเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานในศูนย์ เองก็พยายามผลักดันให้แม่ซีไทยมาช่วยสอนหนังสือแก่เด็ก ๆ ในวันหยุดบ้างเล็ก ๆ น้อย ๆ แต่แม่ ซีส่วนใหญ่ทำไม่ได้เนื่องจากพื้นความรู้มีไม่พอ ซึ่งทำให้มองเห็นข้อแตกต่างระหว่างแม่ซีทางคริสต์- ศาสนาและแม่ซีไทยมากยิ่งขึ้น เพราะแม่ซีทางคริสต์ศาสนามีบทบาทสำคัญคือ เป็นครูสอนหนังสือนอก จากนั้นในบางครั้งก็มีการแจกข้าวของเครื่องใช้ ขนม ของเล่นแก่เด็ก ๆ ในเทศกาลต่าง ๆ อีก ด้วย ในขณะที่แม่ซีไทยมีบทบาทแต่เพียงการอบรมสั่งสอนในเรื่องทั่ว ๆ ไปเท่านั้น ดังนั้นถึงแม้ว่า แม่ซีทางคริสต์ศาสนาจะมีเวลาคลุกคลีอยู่กับเด็ก ๆ น้อยกว่าแม่ซีไทย แต่เพราะบทบาทที่มีต่อ เด็ก คือเป็นทั้งครูสอนหนังสือและยังมีของมาแจกอีกในบางครั้งทำให้แม่ซีไทยจะดูเสียเปรียบกว่าในสาย ตาของเด็ก ๆ เหล่านี้ แต่อย่างไรก็ตามทางสถาบันแม่ซีไทยเองก็ตระหนักถึงข้อเสียเปรียบนี้แต่ก็มี ได้หัตถ์ถ้อยที่จะคอยช่วยอบรมสั่งสอนเด็กเหล่านี้ต่อไป แม้ว่าในบางครั้งในทางส่วนตัวของแม่ซีที่ไป ปฏิบัติงานจะมีความรู้สึกถึงข้อเปรียบเทียบนี้มาก แต่เมื่อได้เข้าไปมีส่วนช่วยเหลือเด็กเหล่านี้ก็เกิด ความสบายใจและอยากจะช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ที่ทุกข์ยากแม้ว่าจะ เป็นเพียงส่วนน้อยก็ตาม แต่ก็ถือว่าตนได้ทำหน้าที่ของตนดีที่สุดแล้ว สำหรับแม่ซีที่เข้าไปปฏิบัติงานที่ศูนย์นี้จะต้องยึดถือปฏิบัติตามระ- เียบการปฏิบัติงานที่ศูนย์ดังกล่าวของสถาบันแม่ซีไทยด้วย เช่น ห้ามซื้อของจากผู้พวยพ สิ่งของที่

ให้ไม่ทั่วถึงก็ไม่ควรให้ ถ้าจะมีการแจกต้องแจ้งแก่ทางศูนย์ทราบก่อน หรือหากผู้อพยพจะเชิญรับ ไทยทานจะต้องแจ้งแก่ทางศูนย์ทราบ ไม่ล่วงเกินศาสนาอื่น ระหว่างปฏิบัติงานต้องเพิ่มพูนความรู้ของตนด้วยประสบการณ์เสมอ ๆ และที่สำคัญจะต้องมีการเขียนรายงานส่งต่อศูนย์ และสถาบันแม่ชีไทยด้วย

จากการปฏิบัติงานของแม่ชีที่เขาฉ้วน จังหวัดตราดนับวันก็จะลดน้อยลง เนื่องจากจำนวนผู้อพยพลดลงเรื่อย ๆ และในปัจจุบันแม่ชีก็มีบทบาทแต่เพียงการช่วยอบรมบ่มนิสัย ปลูกฝังศีลธรรมในจิตใจของเด็ก ๆ ให้การเอาใจใส่ดูแลเด็กกำพร้าเหล่านี้แทนบิดามารดาของเด็ก ๆ เหล่านี้ แต่เนื่องจากจำนวนเด็กกำพร้าเมื่อเปรียบเทียบกับแม่ชีแล้วอัตราส่วนยังแตกต่างกันมาก ฉะนั้นการที่จะทำหน้าที่คอยให้ความอบอุ่นแก่เด็กเหล่านี้เท่าบิดามารดาก็ย่อมเป็นไปได้ยาก เด็กๆ ที่ตกอยู่ในสภาพนี้สิ่งที่พวกเขาต้องการนอกจากความอบอุ่นทางด้านจิตใจแล้วความต้องการด้านวัตถุสิ่งของต่าง ๆ เด็กไม่น้อยต่างมองว่าวัตถุสิ่งของเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับพวกเขา ดังนั้นการปฏิบัติงานของแม่ชีไทยจึงมีข้อเปรียบเทียบกับแม่ชีฝรั่งในแง่ที่แม่ชีไทยจะให้ได้แต่ความอบอุ่นด้านจิตใจเท่านั้น สำหรับแม่ชีฝรั่งจะเป็นทั้งผู้ให้ความรู้และสิ่งของแก่เด็ก ๆ เหล่านี้ และโดยทั่วไปแล้วแม่ชีฝรั่งมีพื้นฐานทางการศึกษาคือว่าแม่ชีไทยมาก ดังนั้นการที่จะช่วยทำหน้าที่ในการอบรมสั่งสอนด้านวิชาการต่าง ๆ แม่ชีไทยจึงไม่อาจทำได้

จากกิจกรรมหรือบทบาทของแม่ชีในโครงการต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้วทั้ง ๓ โครงการแม่ชีที่วัดสร้อยทองไม่น้อยที่มีส่วนเข้าร่วมในโครงการดังกล่าว และถึงแม้ว่าในปัจจุบันแล้วโครงการบางโครงการในความคิดเห็นของแม่ชีจะเห็นว่าไม่ได้ประโยชน์คุ้มค่ากับที่ตั้งใจไว้ แต่ก็มิได้เลิกล้มไปเลย แต่กลับพยายามหาทางฝึกรอบแม่ชีเพื่อให้มีความรู้ความสามารถเตรียมพร้อมเพื่อที่จะได้ออกไปช่วยทำประโยชน์ได้อย่างเต็มที่ ดังเช่นในช่วงกุมภาพันธ์-มีนาคม ก็จะมีการจัดฝึกรอบแม่ชีเพื่อที่จะออกไปร่วมโครงการต่าง ๆ ในภาคฤดูร้อน คือเดือนเมษายน-พฤษภาคมทุกปี และแต่ละปีจำนวนของแม่ชีที่เข้าฝึกรอบแม่ชีก็เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ แสดงให้เห็นถึงความสนใจของแม่ชีที่มีความตั้งใจจะเข้าร่วมทำประโยชน์ต่อสังคมมีเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ แต่อย่างไรก็ตามโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็นการขอความร่วมมือมายังแม่ชีให้แม่ชีเข้าไปมีส่วนร่วมในโครงการนั้น ๆ ก่อนมิใช่โครงการที่แม่ชีริเริ่มขึ้น แม้แต่โครงการพัฒนาชนบทที่แม่ชีออกไปช่วยอบรมสั่งสอนศีลธรรมพร้อมถ่ายทอดวิชาด้านเคหศิลป์แก่ประชาชนในชนบทก็ตาม ก็ต้องรอให้มีหน่วยงานหรือบุคคลหนึ่งติดต่อขอความร่วมมือมาก่อน แม่ชีจึงจะได้พิจารณาจัดส่งแม่ชีที่ผ่านการฝึกรอบ

และมีความรู้พอจะทำการถ่ายทอดให้แก่ชาวบ้านออกไปร่วมโครงการนี้ คือ ชื่อน้ำสังเกตประการ
หนึ่งในเรื่องบทบาทหรือกิจกรรมของแม่ชีที่มีต่อสังคมทั่ว ๆ ไป